

Afera Banka Slovenije

POP TV, 12.02.2015, 24 UR, 19.08

PETRA KERČMAR: In še ostajamo pri denarju, pri stotinah milijonov evrov, za katere še vedno ne vemo jasno, ali smo jih vrgli skozi okno ali ne, ko so z njimi napojili banke. Banka Slovenije se tako krčevito brani očitkov o domnevnem ponarejanju dokumentov, da ji ni bilo težko prepričati aktualne vlade, kako je vse lepo in prav.

JANI MUHIČ: Da slovenski davkoplačevalci nismo preplačali bank, da naš denar ni šel v nič, menijo da so postopki sanacije potekali pregledno in celo zakonito, čeprav ponavadi o tem odločajo sodišča, pa sta kolegom v vladi zatrdila finančni minister Mramor in sekretarka Vraničarjeva. In naša vlada vsaj uradno navzven ugotavlja: ni videti, da bi se zgodile nepravilnosti.

KERČMAR: Kaj pa neuradno, Suzana? Najprej vik in krik politikov, v SD na primer so še včeraj zahtevali, naj vlada z imeni in priimki pove, kdo vse je želel državo spraviti na kolena, danes pa so ministri uradno popolnoma stopili v bran Jazbecu, da je centralna banka avtonomna in da se v njene odločitve ne morejo vmešavati.

SUZANA PERMAN: Torej, dokler se Jazbec ne pride zagovarjati pred vlado je po naših informacijah najmanj polovica ministrov takih, ki so zaupanje tako vanj kot v Banko Slovenije že precej izgubili. Ministri zdaj od guvernerja dejansko pričakujejo, da jim bo razkril metodologijo sanacije bank, ki jo tako zelo skriva. In tudi če jo bo res, je spet vprašanje, kako, če sploh jo bodo ministri razumeli ali raje hoteli razumeti.

MUHIČ: Ampak, kako pa bi vlada lahko ukrepala. Slovenska centralna banka je po naši zakonodaji precej nedotakljiva, kot nekakšna sveta krava, rečemo po domače.

PERMAN: Medtem ko je sama regulator nad našim bančnim sistemom, pa drži, da sama regulatorja, razen ECB, pa tudi nadzornika praktično Banka Slovenije nima. Paradoks je, da Banko Slovenije lahko preverja izključno in samo Banka Slovenije s svojo lastno notranjo revizijo, torej kar sama sebe. Da bi jo lahko vsaj Računsko sodišče revidiralo, pa bi bilo potrebno spremeniti najmanj tri zakone, in sicer o bančništvu, o Banki Slovenije ter o Računskem sodišču. In prav te možnosti zdaj preučuje opozicijska NSi.

KERČMAR: Torej, možnosti so. Hvala lepa, Suzana.

MUHIČ: Hvala.

KERČMAR: Več 10.000 **malih delničarjev** pa je zaupanje v banke izgubilo že konec leta 2013, ko jih je država razlastnila in so ostali brez vložene premoženja.

MUHIČ: Enako pa velja za imetnike tako imenovanih podrejenih obveznic, ki ostajajo brez skupaj skoraj 600 milijonov vloženi evrov. Razen redkih izjem gre vsekakor za ljudi, ki so natančno vedeli v kakšno tveganje se spuščajo.

IRENA JOVEVA: Danilo Petek, eden tistih, ki je za več 10.000 evrov vredne podrejene obveznice v Banki Celje pričakoval kar 8% obresti in zdaj izgubil vse. Sam je prepričan, da bo denar na koncu dobil nazaj po sodni poti. V nasprotnem primeru:

DANILO PETEK: Lahko to Republiko Slovenijo primerjam edino z državami, kot so Mjanmar, Severna Koreja, Bocvana. Eni so bolj enaki, drugi so manj enaki, tretji smo najmanj enaki.

JOVEVA: A dejstvo je, da je med obvezničarji ogromno znanih in bogatih, recimo športnik Primož Kozmus, podjetje Elektronček enega najbogatejših Slovencev Joca Pečečnika, nekdanji predsednik uprave propadlega NFD holdinga Stanislav Valant, poslovnež Darij Južna, ki je bil obsojen zaradi zlorabe položaja in pranja denarja in akademik Tadej Kotnik, ki je z nedavno kolumno v Financah poskrbel za afero Banka Slovenije. Za nekatere bi težko rekli, da niso vedeli v kaj se spuščajo, saj naj bi podrejene obveznice spadale med donosne, ampak tvegane naložbe.

PETEK: Je delnica lastniški vrednostni papir, obveznica je dolžniški vrednostni papir, kar se tiče izdajatelja. Torej s tega vidika je delnica, bom rekel, bistveno bolj špekulativen papir kot obveznica.

JOVEVA: A vendarle naj bi bilo med podrejenci kar nekaj špekulantov, menda je tudi zaradi njihove moči, vpliva in poznanstev zgodba zdaj tako odmevna. Še več, iz nje je nastala prava afer, ki jo bo v prvi vrsti Banka Slovenije morala še precej pojasnjevati.

KERČMAR: Zgodbe ljudi so torej različne, še bolj pa njihova mnenja. Ta so lahko le pavšalna, saj so le redki tako poučeni, da bi si lahko ustvarili pravo sliko o stresnih testih in vlogi Banke Slovenije.

MUHIČ: Zato nekateri verjamejo skrivnostnemu viru, drugi pa pojasnilom guvernerja. A kaj je res, je Banka Slovenije res prirejela dokumente, potvarjala podatke in tako na koncu dosegla, da smo v naše banke vrgli preveč denarja? Katarina, ti si se pogovarjala z ekonomisti in bančniki, ki so že jeseni 2013 Banko Slovenije pozivali k razkritju teh podatkov. Kaj pravijo danes po izbruhu milijardne afere, komu zdaj verjamejo?

KATARINA MATEJČIČ: Vsi se strinjajo, da Banka Slovenije tudi do danes še vedno ni predstavila ključnih informacij. Pravijo, da so dali le splošne puhlice. A kljub temu je po mnenju vseh jasno – pri naših bankah so bili uporabljeni preveč ekstremni scenariji in tudi kriteriji so bili enostavno preostri. Poleg tega je bilo vprašljivo tudi vrednotenje sredstev, zunanji ocenjevalci NLB so namreč pri državnih obveznicah zahtevali kar 10% popust, pri tržnih vrednostnih papirjih celo 25%, pri netržnih pa kar 45%. A niti tega se niso držali v vseh primerih, znana je recimo zgodba z delnicami Letrike, ki so jih ocenili le na dobrih 10 evrov, čeprav je bila takrat na borzi vredna 30. Lani pa je bila družba prodana po 67 evrov za eno delnico. In to ni edina izjema, kar precej naj bi jih bilo tudi pri vrednotenju različnih nepremičnin.

KERČMAR: Zakaj pa je, Katarina, Banka Slovenije to dovolila?

MATEJČIČ: V resnici to tudi do danes nikomur ni jasno. Jazbec je v enem intervjuju namreč sam izjavil: metodologija in predpostavke so stvar vsakodnevnih pogajanj in usklajevanj. Torej so na to lahko vlivali, pa niso. Zato so nekateri naši sogovorniki celo prepričani, da so bile določene terjatve na slabo banko namerno prenesene po tako nizkih cenah, zato predlagajo temeljito preiskavo. Še dlje je šel ekonomist Damjan, ki je neomajen: ni treba narediti samo preiskave delovanja Banke Slovenije in Ministrstva za finance, ampak tudi forenzični pregled vseh akterjev, vključno z ECB in celo Evropsko komisijo.

MUHIČ: Hvala lepa, Katarina.

KERČMAR: Hvala lepa.